

Opdracht 3. Grenzen aftasten

30 min.

a) Waar liggen de grenzen precies tussen mannelijke vrouwen en trans personen?

Lees de onderstaande tekst en bespreek met de groep hoe je het personage Simone uit Een tevreden lach en Het jongensuur zou typeren. Kan je Simone 'transgender' noemen? Waarom wel/niet?

Mannelijke vrouwen, vrouwen in mannenkleren of transgender?

De geschiedenis kent veel personen die bij geboorte als vrouw benoemd zijn, maar die niet (helemaal) voldeden aan de verwachtingen die in hun tijd aan vrouwen gesteld werden. Zij waren dus niet typisch vrouwelijk, maar werden als eerder mannelijk gezien of gingen soms zelfs als man door het leven.

Wat als 'typisch vrouwelijk' gezien wordt, is echter steeds afhankelijk van de culturele context en die verwachtingen kunnen ook veranderen doorheen de tijd. Vroeger was het immers onaanvaardbaar dat een vrouw een broek zou dragen, terwijl broeken vandaag niet per se mannelijk zijn. We moeten dus inzien dat deze vrouwen naar de maatstaven van hun *eigen* tijd en cultuur misschien 'mannelijk' waren, maar vandaag zouden we dat wellicht anders zien.

Kunnen we vrouwen die vroeger als man door het leven gingen vandaag dan '**transgender**' noemen? Zo gemakkelijk is het niet! Sommige vrouwen namen immers een mannelijke identiteit aan om een beroep te kunnen uitoefenen dat alleen voor mannen was bestemd (bv. soldaat). Anderen waren verliefd geworden op een vrouw en wilden met haar kunnen trouwen en dat konden alleen mannen. Toch is het best mogelijk dat sommigen voor een mannenleven kozen omdat ze zich ook echt een man voelden ...

b) Waarom een mannelijke identiteit aannemen?

In hun studie *Vrouwen in mannenkleden* (1989) gaan Rudolf Dekker en Lotte van de Pol op zoek naar de redenen waarom mensen die bij geboorte benoemd waren als vrouw er in de zeventiende en achttiende eeuw soms voor kozen om als man te gaan leven. Zij onderscheidden drie motieven: romantische, patriottische of economische.

Bekijk onderstaande motieven. Kan je voorbeelden bedenken? Welk motief ontbreekt?

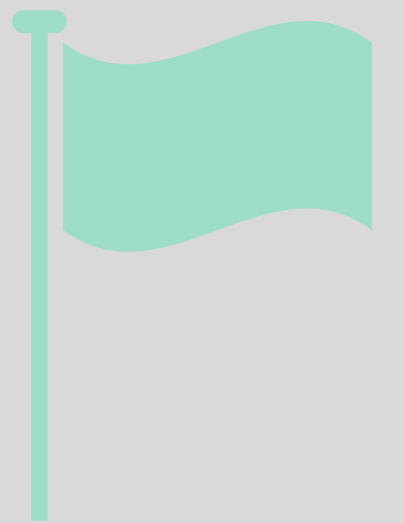
Voor de liefde

Er zijn verschillende gevallen bekend waarbij iemand een mannelijke identiteit aannam uit liefde. Zo wilden sommigen hun echtgenoot volgen wanneer die naar het leger trok. Dat kon natuurlijk enkel als man. Anderen probeerden net te scheiden van hun echtgenoot om bijvoorbeeld bij een minnaar in te trekken. Voor hen was een mannelijke gedaante vooral een vermomming. Ook wanneer iemand met een vrouw wilde samenwonen, kunnen we dat zien als het aannemen van een mannelijke identiteit uit liefde.

Voor het vaderland

Lange tijd konden enkel mannen als matroos of soldaat een dienst bewijzen aan het vaderland. Zeker in periodes van oorlog waren er echter ook een aanzienlijk aantal vrouwen die met een mannelijke identiteit voor hun land ten strijde trokken. Dit is de meest acceptabele reden om de grenzen van gender te overschrijden. Men kan zich echter de vraag stellen of vaderlandsliefde voor deze personen wel de enige reden was...

Voor het geld

Mannen die in armoede waren beland, hadden in de zeventiende en achttiende eeuw altijd nog de optie om monnik, zeeman of soldaat te worden. Vrouwen hadden die opties niet en bovendien lag het loon voor hen veel lager. Een belangrijke reden om een mannelijke identiteit aan te nemen, was dus om beroepen als zeeman of soldaat te kunnen uitoefenen of om carrière te kunnen maken en meer te verdienen.

